

A Magyar Nemzeti Bank H-PJ-III-B-26/2024. számú határozata a Banus Port Vagyonkezelő Zártkörűen Működő Részvénytársasággal (székhely: 1037 Budapest, Montevideo utca 3/B.; cégjegyzékszám: 01-10-140203) szemben jogsértő magatartás megtiltása intézkedés alkalmazásáról és piacfelügyeleti bírság kiszabásáról a piaci manipuláció tilalmára vonatkozó jogszabályi rendelkezések megsértése miatt

A Banus Port Vagyonkezelő Zártkörűen Működő Részvénytársaság (székhely: 1037 Budapest, Montevideo utca 3/B.; cégjegyzékszám: 01-10-140203) (Ügyfél) tevékenységének vizsgálatára lefolytatott piacfelügyeleti eljárásban (Eljárás) a Magyar Nemzeti Bank (székhely: 1013 Budapest, Krisztina körút 55.; telephely: 1122 Budapest, Krisztina körút 6.) (MNB) az alábbi

határozatot

hozza.

- I. Az MNB megtiltja, hogy az Ügyfél a piaci visszaélésekről szóló európai uniós rendeletben foglalt, a piaci manipuláció tilalmára vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket ismételten megsértse.
- II. Az MNB az Ügyfelet a piaci manipuláció tilalmára vonatkozó jogszabályi rendelkezések megsértése miatt – a forgalomgenerálást eredményező tőzsdei megbízásaira és ügyleteire tekintettel – 250.000.000,- Ft, azaz kettőszázötvenmillió forint piacfelügyeleti bírság megfizetésére kötelezi.

A döntés alapjául szolgáló tényállás megállapítása során eljárási költség nem merült fel.

(...)

I. TÉNYÁLLÁS¹

Az Eljárás annak a megállapítására irányult, hogy az Ügyfélnek a 4iG részvényt² érintően 2023 augusztusától folytatott tőkepiaci magatartása kapcsán sérültek-e a MAR³ 12. cikkében leírt és 15. cikkében tiltott piaci manipulációról szóló rendelkezések.

Az MNB az Eljárásban lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeképp megállapította, hogy az Ügyfél a vizsgált időszakon belül, 2023. év szeptemberétől a legmeghatározóbb szereplője volt a 4iG részvényrel folytatott tőzsdei kereskedésnek.

Az Ügyfél a 2023. szeptember 01. napjától 2024. május 15. napjáig terjedő időszakban, valamennyi kereskedési napon tranzaktált a tárgyi részvényrel, vételre és eladásra irányuló ügyleteket egyaránt kötött. Az Ügyfél 4iG részvényt érintő kereskedésének volumene az említett időszakban kiemelkedő volt.

Tekintettel arra, hogy az MNB kizárólag azon, a szokásos tőkepiaci kereskedéstől eltérő magatartásformákat szankcionálja, amelyek az észszerűen eljáró befektetők befektetési döntéseinek befolyásolására alkalmasak lehetnek, ezért az MNB az Ügyfél 4iG részvényre vonatkozóan megvalósult

¹ Az MNB a jelen határozat indokolásának I. pontjában szó szerint idézett szövegrészekben végrehajtott néhány stilisztikai helyesbítést, és javította az értelemzavaró elírásokat.

² A 4iG Nyilvánosan Működő Részvénytársaság (székhely: 1013 Budapest, Krisztina körút 39.; cégjegyzékszám: 01-10-044993) (Kibocsátó) névre szóló, dematerializált, 20,- forint névértékű törzsrészvényei (értékpapírkód: HU0000167788, tőzsdei kategória: Prémium).

³ A piaci visszaélésekről (piaci visszaélésekről szóló rendelet), valamint a 2003/6/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv és a 2003/124/EK, a 2003/125/EK és a 2004/72/EK bizottsági irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2014. április 16-i 596/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (MAR)

ügyletei közül azokat emelte ki, amelyek paraméterei kirívóan eltértek a szokásos tőzsdei kereskedés jellemzőitől.

Erre tekintettel az MNB a fentebb írt, 2023. szeptember 01. napjától 2024. május 15. napjáig terjedő időszakon belül kiemelte azon kereskedési napokat – és ily módon az Ügyfél ezen napokon megvalósult, 4iG részvényre vonatkozó ügyleteit –, amely napokon az Ügyfél 4iG részvényre vonatkozóan megvalósult kötéseiben szereplő (darabszámban kifejezett) részvényt mennyiség a teljes napi (ugyancsak darabszámban kifejezett) 4iG részvényforgalom legalább 50%-át tette ki.

Az MNB a 2023. szeptember 1. napja és 2024. május 15. napja közötti időszakban foglalt kereskedési napok jelentős hányadát olyan napként azonosította, amelyen az Ügyfél ügyleteiben szereplő részvényt mennyiség a teljes napi 4iG részvényforgalom legalább 50%-át tette ki. Továbbá számos olyan kereskedési napot is kiszűrte, amelyeken az Ügyfél ügyleteiben szereplő részvényt mennyiség a teljes napi 4iG részvényforgalom legalább 80%-át tette ki, és több olyan kereskedési nap is azonosítható volt, amelyeken az Ügyfél ügyleteiben szereplő részvényt mennyiség a teljes napi 4iG részvényforgalom legalább 90%-át tette ki.

Szemléltetésképp: a 4iG részvények forgalmát elemezve megállapítható volt, hogy 2023. év első felében az átlagos havi 4iG részvényforgalom 840 ezer darab részvény volt (az Ügyfél akkori forgalmát is beleszámítva), míg az év második felében, amikor az Ügyfél forgalma intenzívebbé vált, a teljes 4iG részvényforgalom havi átlaga közel 4,6 millió darab részvényre – tehát több mint az ötszörösére – nőtt. 2023 utolsó negyedében az Ügyfél hónapra vetített átlagos napi forgalma a 4iG részvényben (kerekítve) 205.000 darab részvény/nap volt, míg az Ügyfél átlagos napi forgalma 2023. év első félévében havonta átlagosan 15 ezer darab részvény volt. Az Ügyfél jelen határozattal szankcionált tevékenységének volumenét jól jellemzi, hogy 2023. év október hónapjától – 2024. év márciusát leszámítva – minden hónapban átlagosan több mint 50%-os részesedéssel rendelkezett a 4iG részvények teljes napi forgalmából.

Azon kereskedési napok közül, amelyeken az Ügyfélnek a 4iG részvény napi teljes forgalmából való részesedése legalább 50% volt, a napok jelentős hányadára igaz volt, hogy az Ügyfél által kötött ügyletekben az átlagos vételi ár magasabb volt, mint az átlagos eladási ár. Mindössze egyetlen olyan nap volt, amelyen az Ügyfél átlagosan (ugyan minimális mértékben, de) magasabb áron adott el 4iG részvényt, mint amennyiért vásárolt.

Az Ügyfél a fentebb írt időszakban, a napi teljes 4iG részvényforgalomból 50%-ot elérő részesedésével érintett kereskedési napokon több milliárd forint értékben tranzaktált 4iG részvényt.

Amellett, hogy 2023. év szeptemberétől a 4iG részvény tőzsdei kereskedési összforgalmának kiemelkedő része az Ügyfélhez volt köthető, az is megállapítható volt az Eljárás során, hogy az Ügyfél a 2023. szeptember 1. napja és 2024. május 15. napja közötti időszakban, a teljes napi forgalomból legalább 50%-os részesedésével érintett kereskedési napokon a 4iG részvényre vonatkozó megbízásai által létrejött tranzakcióival – a vételi és eladási irányú ügyleteit is figyelembe véve – napon belül számos esetben jelentős mértékű, akár 30%-ot is elérő kumulált árfolyamváltozást idézett elő. Mindemellett a legalább 50%-os részesedésével érintett napokon teljesült vételi és eladási ügyletei között – statisztikai modell szerint számolva – 192 darab deviáns árfolyamváltozással érintett kötése volt.

Az Eljárásban az is megállapítást nyert, hogy az Ügyfél a 2023. szeptember 01. napjától 2024. május 15. napjáig terjedő időszakban szinte csak piaci áras ajánlatokat rögzített, limitáras ajánlat csupán eseti jelleggel (a több ezer ajánlata közül pusztán 17 alkalommal) fordult elő kereskedésében. A piaci áras megbízások szinte kizárólagos alkalmazása által az Ügyfél – a megbízás típusának paraméterei alapján – olyan tőkepiaci kereskedést folytatott huzamosabb időszakon keresztül, ami lehetővé tette, hogy az ajánlati könyvben szereplő vételi és eladási megbízásokat, az általa adott ellenoldali piaci áras megbízásban

foglalt részvény mennyiséggel párosítva, akár több kötésben és több árszintű teljesülés által kivegye az ajánlati könyvből. Figyelembe véve, hogy a piaci áras megbízás több kötésben és több árszinten teljesülhet (attól függően, hogy az ajánlati könyv milyen keresleti-kínálatti képet mutat), az MNB megítélése szerint az Ügyfél a megállapítással érintett időszakban (köz)gazdasági, illetve pénzügyi értelemben kifejezetten irracionális kereskedési mintázatot mutatott azzal, hogy a szinte folyamatos piaci áras megbízások eredményeként végül számos esetben alacsonyabb áron tudott részvényeket eladni, mint ahogyan rövid idővel előtte azokat megvásárolta a tőzsdei forgalomban.

Azzal, hogy az Ügyfél a 2023. szeptember 01. napjától 2024. május 15. napjáig terjedő időszakban többségében a 4iG részvény forgalmának jelentős hányadát adta, és szinte kizárólag piaci áras ajánlatokat adott be, előidézte, hogy az Ügyfélhez köthető kötések közötti összehasonlítással számolható kumulált árfolyamváltozás napon belüli értéke bizonyos napokon akár a 20-30%-ot is elérte, még úgy is, hogy a 4iG részvény árfolyamának változása összességében a 2023. szeptember 01. napjától a 2024. május 15. napjáig terjedő időszakban (a 4iG részvény ezen két adott napi záró árfolyamának az összevetése alapján) nem tekinthető kiugrónak.

Az Ügyfél utolsó 4iG részvényt érintő tőzsdei ügyletei 2024. május 15. napján valósultak meg. Az Ügyfél részvételével a 4iG részvénykereskedés átlagforgalma a 2023. szeptember 01. napja és 2024. május 15. napja közötti időszakban (az abban foglalt összes kereskedési napra vetítve) 189.177 darab részvény/kereskedési nap volt. Míg az Ügyfél 4iG részvényrel történő kereskedésének befejezését követően, a 2024. május 16. napjától 2024. szeptember 17. napjáig terjedő (mintegy 4 hónapos) időszakot vizsgálva (szintén az abban foglalt összes kereskedési napra vetítve), ezen átlagforgalom már csak 29.190 darab részvény/kereskedési nap volt, ebbe már egy 400.000 darab részvényre vonatkozóan végrehajtott FIX ügyletet is beleszámítva. Ezen FIX ügylet nélkül az időszak átlagforgalma mindössze 24.539 darab részvény/kereskedési nap lett volna.

A vonatkozó jogszabályok szerint piaci manipulációra utaló jelet meghatározó gyakorlatnak minősül kereskedési megbízások adása, vagy ügyletek (ügyletsorozatok) kötése a pénzügyi eszközzel kapcsolatos piaci aktivitásra vagy árfolyammozgásra utaló benyomás keltése céljából („*painting the tape*”, „*vetítés*”). Ezen említett gyakorlat pedig a jelen Eljárásban releváns, következő kiegészítő jel alapján is érzékelhető: ügyletek és/vagy kereskedési megbízások szokatlan koncentrációja egyetlen személyhez köthetően.

Mindezekon felül a vonatkozó jogszabályok alapján piaci manipulációra utaló jelként veendő figyelembe az is, hogy a vételi vagy eladási megbízások, illetve végrehajtott ügyletek mekkora hányadot képviselnek az adott pénzügyi eszközzel folytatott ügyletek napi forgalmában. És további, a piaci manipulációra utaló kiegészítő jelként értékelhetőek az olyan ügyletek vagy kereskedési megbízások, amelyek célja nyilvánvalóan nem lehet más, mint a kereskedési volumen megemelése.

Az MNB megállapította, hogy az Ügyfélnek a 2023. szeptember 1. napja és 2024. május 15. napja közötti időszakban, a teljes napi (darabszámban kifejezett) forgalomból legalább 50%-os részesedésével érintett kereskedési napokon megvalósult ügyletei összességükben – a fentebb írt piaci manipulációra utaló jelek, azokat meghatározó gyakorlatokat, illetve kiegészítő jelek kimerítése révén – hamis, félrevezető jelzéseket közvetíthettek a tőkepiaci szereplők irányába elsősorban az érintett részvény átlagos napi forgalma és kereskedési volumene kapcsán, így sértették a pénzügyi eszközök kereskedésének tisztaságát és átláthatóságát, és ezáltal a tőkepiac integritását. Az Ügyfél 4iG részvényt érintő kereskedési magatartása alkalmas volt arra, hogy hamis benyomást keltsen a 4iG részvény valós piaci megítéléséről, legfőképpen annak keresletéről, kínálatáról.

Az MNB az Ügyfél által a tranzakcióival számos esetben előidézett, jelentős mértékű napon belüli kumulált árfolyamváltozást, az Ügyfél forgalomgenerálására, illetve kereskedési volumen növelésére irányuló tevékenységét alátámasztó körülményként értékelte.

Tekintettel arra, hogy az Ügyfél tárgyi ügyletei alkalmasak voltak arra, hogy hamis vagy félrevezető jelzéseket adjanak elsősorban a 4iG részvény keresleti és kínálati viszonyaira, napi forgalmára, illetve kereskedési volumenére vonatkozóan, az Ügyfél megvalósította a MAR által tiltott piaci manipuláció tényállását, így az MNB a jelen határozat rendelkező részében foglaltaknak megfelelően döntött.

(...)

Budapest, 2024. október 30.

A Magyar Nemzeti Bank nevében eljáró Pénzügyi Stabilitási Tanács

Matolcsy György s.k.,

a Pénzügyi Stabilitási Tanács elnöke